

УДК 625.7/8

Скрипник А. Л., канд. екон. наук, доцент, <https://orcid.org/0000-0002-4461-9433>Ячник М. В., <https://orcid.org/0009-0006-2510-6997>*Державне підприємство «Національний інститут розвитку інфраструктури» (ДП «НІРІ»), м. Київ, Україна*

ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ І ВИРОБІВ У КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) № 305/2011 (CPR)

Анотація

Вступ. У сучасних умовах трансформації будівельної галузі України питання допуску на ринок та оцінювання відповідності інноваційних будівельних матеріалів і виробів є ключовими для забезпечення стійкого відновлення та розвитку інфраструктури, а також для інтеграції до європейського ринку. Водночас фактичне скасування нормативної бази для технічних умов (ТУ) створило значні складності оцінки відповідності такої продукції, оскільки вітчизняні процедури визначення технічної прийнятності будівельної продукції відрізняються від європейських.

Проблематика. У статті розглянуто правові та процедурні аспекти оцінки відповідності інноваційних будівельних матеріалів у контексті впровадження Регламенту (ЄС) № 305/2011 (CPR) та нового Регламенту 2024/3110. Особливу увагу приділено продукції, яка не охоплена гармонізованими європейськими стандартами (EN) і, відповідно, вимагає застосування з визначення прийнятності (EAD), нового національного стандарту або технічних умов (ТУ). Виконано аналіз особливостей процедур розроблення європейських документів з визначення прийнятності та отримання на його підставі європейської технічної оцінки (ETA), а також вітчизняні процедури визначення технічної прийнятності будівельної продукції.

Мета. Дослідити механізми оцінки відповідності інноваційних будівельних матеріалів в Україні, на які відсутні hEN, та запропонувати шляхи вирішення існуючих проблем у контексті впровадження Регламенту ЄС № 305/2011 (CPR) та майбутнього впровадження Регламенту ЄС 2024/3110.

Матеріали і методи. Аналіз чинного законодавства України та ЄС, порівняльний аналіз українських та європейських систем визначення технічної прийнятності будівельної продукції.

Результати. Виявлено недоліки у механізмах оцінювання відповідності інноваційної будівельної продукції порівняно з європейськими підходами (зокрема два різних механізми визначення технічної прийнятності будівельної продукції (за EAD та за національними документи України з визначення прийнятності), необхідність фінансування розроблення нових нормативних документів виробниками інноваційної будівельної продукції, недостатня кількість та обмежена сфера призначених Органів з визначення технічної прийнятності будівельної продукції та випробувальних лабораторій, відсутність можливостей визнання EAD українськими Органами з сертифікації продукції тощо).

Висновки. Запропоновано практичні рекомендації для усунення виявлених проблем, які вимагають скоординованих зусиль органів державної влади, донорів, наукових установ, виробників будівельної продукції та органів з оцінки відповідності.

Ключові слова: гармонізований стандарт, дорожньо-будівельна продукція, інноваційні будівельні матеріали, європейський документ з визначення прийнятності, оцінювання відповідності, Регламент ЄС 305/2011 (CPR), Регламент ЄС 2024/3110, сертифікація продукції, технічні умови.

Вступ

У сучасних умовах трансформації будівельної галузі України питання безпеки, якості та відповідності будівельних матеріалів є ключовими для забезпечення відбудови за принципом «Build Back Better» та виходу промисловості будматеріалів України на ринок ЄС. Адаптація Регламенту ЄС 305/2011 (CPR) [1] в українське законодавство через ухвалення Закону України «Про надання будівельної продукції на ринку» [2] (який стане єдиним техрегламентом будівельної продукції

в Україні з 2026 року) висувають перед виробниками нові виклики, пов'язані з необхідністю належного документального та цифрового супроводу продукції, перманентної співпраці з уповноваженими органами з оцінки відповідності та готовності до проведення обстеження виробництва відповідно до системи AVCP, визначеної стандартом на відповідну продукцію (які в Україні легалізовані Постановою КМУ від 9 червня 2021 р. № 596 [3]).

У той же час слід зазначити, що певний перелік будівельних матеріалів і виробів (перш за все інноваційних) не підпадає під сферу дії Закону України «Про надання будівельної продукції на ринку», і в першу чергу по причині відсутності відповідних гармонізованих європейських стандартів (далі — hEN). Для такої продукції у ЄС розробляється і затверджується інший тип нормативного документа — EAD, оцінювання відповідності за яким не передбачено сферою дії вітчизняних органів із сертифікації будівельної продукції. Натомість для таких видів будівельної продукції передбачена процедура визначення технічної прийнятності, для якої за рішенням виробника продукції можуть застосовуватись деякі EAD [2] або розробляться аналогічні національні документи [4], а також призначено один Орган з визначення технічної прийнятності будівельної продукції (далі — ОВТП) [5].

Тривалий час в Україні для надання на ринок інноваційної продукції, на яку відсутні державні стандарти, використовували так звані технічні умови (ТУ), які мали встановлену структуру та підлягали державній реєстрації. ТУ розробляли та затверджували виробники продукції, і, відповідно, могли не повністю відповідати вимогам забезпечення належних споживних властивостей та безпечності будівельної продукції. Також ускладненим було оцінювання відповідності будівельної продукції, виробленої за ТУ, оскільки даний різновид нормативного документа розповсюджується на продукцію лише одного виробника і зазвичай відсутній у сфері акредитації Органів оцінювання відповідності будівельної продукції (далі — ООВ).

У переважній більшості галузей вітчизняної економіки ТУ продовжують застосовуватись, однак правова база застосування даного виду документів для будівельної продукції в Україні наразі фактично скасована. Спочатку Наказом Мінекономрозвитку від 26.05.2014 № 615 «Про затвердження Зміни № 5 до національного стандарту України ДСТУ 1.3:2004 та скасування національного стандарту України ДСТУ 1.6:2004» [6] було скасовано державну реєстрацію ТУ, далі Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства № 262/1614 (з1375-16) від 26.09.2016 [7] було скасовано «Порядок видання та розповсюдження нормативних документів у галузі будівництва і промисловості будівельних матеріалів» [8], і в підсумку було скасовано постанову КМУ від 1 березня 2006 р. № 240 «Про затвердження Правил підтвердження придатності нових будівельних виробів для застосування» (яка передбачала оцінку їх відповідності на підставі ТУ) [9]. У той же час, за нашими спостереженнями, переважна більшість вітчизняних виробників будівельної продукції продовжує використовувати ТУ як підставу для надання її на ринок.

Проведений нами аналіз свідчить, що тема оцінки відповідності інноваційних будівельних матеріалів у контексті впровадження Регламенту ЄС № 305 в Україні є недостатньо дослідженою, незважаючи на її високу актуальність. Так існуючі дослідження переважно зосереджені на процесі гармонізації національного законодавства з нормативною базою ЄС у сфері будівництва (зокрема, значний обсяг праць присвячений Закону України «Про надання будівельної продукції на ринку» як ключовому національному акту, що імплементує вимоги Регламенту ЄС 305/2011 (CPR)). Водночас проблемні питання оцінювання відповідності вітчизняних інноваційних будівельних матеріалів і виробів, на які відсутні hEN, наразі не знайшли належного відображення ані у нормативній базі, ані у наукових працях (окрім праць ДП «НДІБК» [10]). Саме тому дослідження механізмів оцінки відповідності інноваційних будівельних матеріалів в умовах відсутності hEN є надзвичайно важливим з практичної точки зору як для виробників відповідної продукції, так і для вітчизняних ООВ.

Основна частина

Регламент ЄС № 305/2011 (Construction Products Regulation, CPR), був прийнятий 9 березня 2011 року з метою забезпечити вільний обіг в межах єдиного ринку ЄС будівельної продукції — будь-якого матеріалу, виробу або комплекту, що виробляють та вводять в обіг для застосування

протягом тривалого часу в будівлях або спорудах, показники якого впливають на показники будівлі або споруди, пов'язані з основними вимогами до них. Цей регламент став ключовим нормативним актом, який встановив єдині гармонізовані умови для розміщення будівельної продукції на ринку Європейського Союзу і розповсюджується на 35 її категорій, які мають безпосередній вплив на функціональні властивості та безпеку будівель і споруд.

Основною умовою допуску будівельної продукції на ринок ЄС є оцінювання її відповідності уповноваженими європейськими органами. Так, якщо на продукцію існують hEN, то оцінювання її відповідності здійснюють так звані нотифіковані органи із застосуванням процедури, визначеної згідно вказаної у hEN системи оцінки і перевірки стабільності експлуатаційних характеристик (AVCP). У результаті на продукцію видають Європейський сертифікат відповідності (сертифікат CE), який є підставою для складання Декларації експлуатаційних характеристик продукції (DoP) та нанесення на неї CE-маркування, після чого вона може вільно реалізовуватись на ринках усіх країн ЄС [11].

Наразі регламент ЄС № 305/2011 (CPR) замінений у ЄС новою версією (Регламентом ЄС 2024/3110 [12], що вступив у дію 7 січня 2025 року з перехідним періодом 1 рік), яка має ряд відмінностей від попередньої, зокрема:

- додавання нової, 36-ї категорії будівельної продукції «Others» (інші), що зокрема включає конструкції, надруковані на 3D-принтері, збірні або модульні елементи (включаючи фасадні системи), а також будівельні вироби, що були повторно використані чи перероблені;
- впровадження цифрового паспорта продукції (Digital Product Passport, DPP);
- обов'язкове включення декларації екологічності продукції (EPDs) до декларації її експлуатаційних показників (DoP).

Слід зазначити, що сфера дії обох вказаних європейських регламентів досі не включає переважну більшість інноваційних будівельних матеріалів та виробів — тобто будівельної продукції, що характеризується якісно новими або значно поліпшеними експлуатаційними показниками, технологіями виробництва або складом, які не були раніше широко застосовані в будівельній практиці. До такої продукції можна зокрема віднести:

- «зелені» та екологічно чисті матеріали: з низьким вуглецевим слідом, використанням вторинної сировини, біорозкладні матеріали (наприклад, композити на основі льону чи конопель);
- «розумні» матеріали: ті, що змінюють свої властивості у відповідь на зовнішні впливи (наприклад, самовідновлювальні бетони, термохромні покриття, матеріали з інтегрованими сенсорами);
- нові композитні матеріали: полімери, армовані волокнами; конопляно-вапняні блоки;
- високоефективні ізоляційні матеріали: аерогелі, вакуумні панелі.

Наразі основні аспекти виведення на ринок та оцінювання відповідності інноваційних будівельних матеріалів, у разі коли вимоги до будівельної продукції не покриваються або не повністю покриваються hEN, у ЄС залишились без змін. У цьому випадку виробник повинен застосовувати специфічну процедуру оцінювання відповідності, яка передбачає розроблення на інноваційну будівельну продукцію або її групу так званої регламентної технічної специфікації, яка засвідчує її безпечність, стабільність і експлуатаційні характеристики (якщо така специфікація не була розроблена раніше за заявкою іншого виробника аналогічної продукції). Оцінювання відповідності у цьому випадку проводять згідно із специфікацією, що отримала назву європейський документ з визначення прийнятності (EAD) [13]. За структурою та змістом він є віддаленим аналогом пострадянського ТУ (включаючи опис будівельної продукції та її передбачуваного використання; перелік її суттєвих характеристик; методи та критерії оцінки експлуатаційних показників), однак, на відміну від ТУ, EAD містить також рекомендації щодо вибору системи AVCP (хоча конкретна система AVCP у ньому не вказується). У свою чергу з точки зору порядку розроблення та застосування EAD та ТУ мають дві істотні відмінності:

1. На відміну від ТУ, які розробляють за кошти вітчизняного виробника інноваційної будівельної продукції, розроблення EAD (у разі його відсутності) фінансує Європейська організація з технічного оцінювання (EOTA), яка в свою чергу частково фінансується Європейською Комісією. Це

знижує витрати європейських виробників інноваційної будівельної продукції і дозволяє їм в умовах відсутності доходів від її реалізації безкоштовно отримати нормативний документ, згідно якого вона буде виведена на ринок.

2. ТУ в Україні розробляють на продукцію конкретного виробника і є його власністю, тому їх використання можливе тільки з його дозволу (і, як правило, на платній основі). Більш того, вітчизняний виробник будівельної продукції не зобов'язаний навіть розміщувати текст ТУ на ній у відкритому доступі, і тому розповсюджує його на власний розсуд.

Натомість EAD є публічним документом, який розповсюджують на безкоштовній основі (на відміну від hEN). Він є власністю EOTA і може використовуватись будь-яким європейським виробником відповідної будівельної продукції. Це також сприяє зниженню витрат нових європейських виробників інноваційної будівельної продукції, та водночас забезпечує єдність підходів до формування та визначення якості такої продукції (чого неможливо досягти за використання ТУ, оскільки їх зміст у кожного виробника може істотно відрізнятись).

На відміну від ТУ, які може розробити та затвердити сам виробник, розроблення EAD та подальше оцінювання відповідності за нею здійснюють спеціальні органи технічної оцінки (ТАВ), якими можуть бути як нотифіковані органи ЄС, так і інші організації, призначені EOTA (включаючи ТАВ Норвегії, Швейцарії та Туреччини, які добровільно доєдналися до європейської системи оцінювання відповідності). Наразі налічується 53 таких органи, кількість яких в країні може сягати від 1 (наприклад, у Австрії) до 6 (у Нідерландах) [14]. При цьому виробник будівельної продукції для розроблення EAD та / або оцінювання відповідності за ним може звернутись до будь-якого ТАВ, незалежно від його географічної приналежності.

Слід зазначити, що EAD розробляють тільки для тієї будівельної продукції, для якої немає відповідного мандата на розроблення hEN. ТАВ розробляє проєкт EAD у співпраці з виробником, спираючись на знання будівельної продукції та її передбачуваного використання. Проєкт EAD проходить узгодження з іншими органами ТАВ, а потім з EOTA, забезпечуючи консенсус щодо вимог до інноваційної будівельної продукції та методів оцінювання її відповідності.

Оцінювання відповідності будівельної продукції за EAD здійснюють шляхом видавання органом ТАВ європейської технічної оцінки (ЕТА) — документа, що підтверджує придатність певної будівельної продукції для використання у будівництві відповідно до її основних характеристик, визначених у EAD, а також визначає систему AVCP для неї (на основі рекомендацій, наданих у EAD) [15]. Отримання ЕТА від органів ТАВ, аналогічно до отримання сертифіката відповідності від нотифікованого органу, дозволяє наносити на будівельну продукцію CE-маркування, що є обов'язковим для надання такої продукції в обіг на ринку ЄС. При цьому ЕТА мають необмежений термін дії і визнаються у всіх країнах-членах ЄС та країнах, які доєдналися до європейської системи оцінювання відповідності.

Сфера розроблення EAD здебільшого включає продукцію для захисту будівельних конструкцій та / або людей від різноманітних негативних впливів, включаючи вогонь, шум, вологу, радіацію, електромагнітний вплив, механічний знос, корозію тощо. При цьому EAD може також розроблятися і на будівельну продукцію, на яку існують hEN, але не всі її властивості ними охоплюються (наприклад, на антисептичну фарбу). Потребують розроблення EAD і інноваційні будівельні матеріали та вироби, що застосовуються при нестандартних будівельних технологіях, наприклад конопляно-вапняні блоки, суміші для будівельного 3-D друку, матеріали для самовідновлюваного асфальтового покриття [16]. Також EAD розробляють для будівельної продукції, яка охоплена hEN, але її передбачуване використання виробником відрізняється від зазначеного у цьому стандарті.

В Україні ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку» (що має юридичний статус техрегламента), охоплює 35 категорій будівельної продукції, але водночас сфера його застосування обмежена чітким переліком національних стандартів (ДСТУ EN), ідентичних гармонізованим європейським (hEN), які надають виробам презумпцію відповідності вимогам Закону (Наказ Мінрегіону від 18 лютого 2022 року № 54 [17]).

У той же час існує деяка кількість будівельної продукції, на яку існують hEN, але яка не увійшла до сфери дії ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку» (наприклад ДСТУ EN 12004-1:2020 (EN 12004-1:2017, IDT), що встановлює вимоги до клейових сумішей для керамічних плиток [18]). Для такої продукції залишається можливість добровільної сертифікації згідно з Законом України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» [19] та ДСТУ EN ISO/IEC 17065:2019 [20], яку мають право провести ООВ, акредитовані Національним агентством з акредитації України (далі — НААУ) [21].

Також необхідно звернути увагу, що залишається абсолютно невирішеним питання допуску на ринок та оцінювання відповідності інноваційної будівельної продукції, яка не увійшла до сфери дії ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку» (тобто до вказаних у ньому 35 категорій), та на яку при цьому відсутні hEN. Чи зможе така продукція, у разі її розроблення, надаватись на ринок України за ТУ (як зараз), та яким чином буде оцінюватись її відповідність в умовах, коли будь-які ТУ відсутні у сфері акредитації ООВ, акредитованих НААУ — діючою нормативною базою наразі не врегульовано.

Таким чином, наразі в Україні можна виділити 4 групи будівельної продукції з точки порядку допуску на ринок та процедури оцінювання відповідності, які наведені у складеній нами матриці (рис 1):

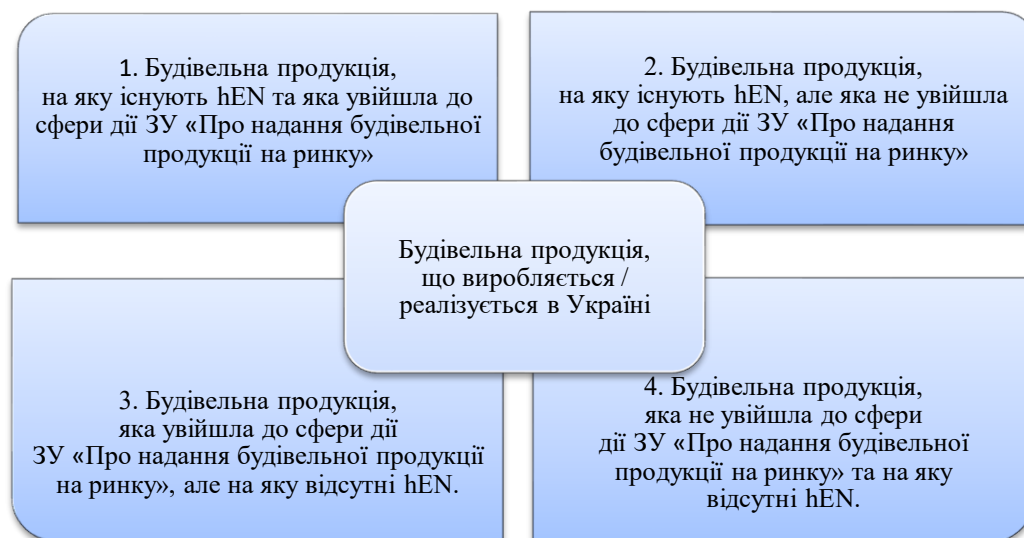

Рисунок 1 — Класифікація будівельної продукції в Україні з точки зору порядку допуску на ринок та процедури оцінювання відповідності

Для будівельної продукції, що не охоплюється або не повністю охоплюється hEN, які входять до сфери застосування ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку» [22], передбачено розроблення національних стандартів [23], які аналогічно до hEN будуть містити визначення системи оцінки та перевірки стабільності показників для даної будівельної продукції (відповідно до Постанови № 596 від 09.06.2021 «Про затвердження систем оцінки та перевірки стабільності показників будівельної продукції» [3]), та після свого затвердження будуть включені до сфери застосування ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку». Таким чином, на відміну від ЄС, для такої продукції будуть розроблятися стандарти (аналоги hEN), а не регламентні технічні специфікації (аналоги EAD). Також, на відміну від європейської процедури отримання ЕТА, вітчизняна процедура оцінювання відповідності інноваційних будівельних матеріалів («визначення технічної прийнятності») не буде добровільною, а стане обов'язковою умовою допуску цієї продукції на ринок України.

Правовий нонсенс полягає також у тому, що, відповідно до статті 18 ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку», європейські документи з визначення прийнятності (EAD та ETAG (які були попередниками EAD)) в Україні також можна буде застосувати за рішенням виробника з метою подальшої видачі висновку про технічну прийнятність. Це призведе до того, що визначення технічної прийнятності для одних видів будівельної продукції буде здійснюватись за новими національними документи України з визначення прийнятності (НДУВП) (розробленими відповідно до Постанови № 1348), а для інших — за EAD.

Слід зазначити, що наразі 358 EAD та 13 ETAG вже внесено до ЄДЕССБ [24], що легітимізує їх застосування в Україні [2]. Водночас фахівцями ДП «НДІБК» станом на 2023 рік було встановлено наявність у ЄС більше 500 EAD, які були оприлюднені чи готувались до оприлюднення [10]. Ще однією проблемою застосування європейських документів з визначення технічної прийнятності в Україні є відсутність офіційних перекладів EAD та ETAG, що ускладнює їх коректне застосування вітчизняними виробниками інноваційної будівельної продукції та ОБТП.

Слід зазначити, що процедура розробленн НДУВП в Україні є тривалою та дороговартісною. Детально вона описана у Постанові КМУ від 23 грудня 2021 р. № 1458 «Деякі питання надання будівельної продукції на ринку» [4], звідки випливає, що розроблення НДУВП на будівельну продукцію буде фінансуватись виробником відповідної продукції, а здійснювати її має право лише ОБТП, що отримали відповідне призначення від Мінекономіки. Такий орган в Україні наразі тільки один (на базі ДП «НДІБК» [5]). Окрім цього зазначений ОБТП призначений усього за 12 категоріями із 35 (зокрема у сфері призначення вказаного органу немає дорожньої будівельної продукції, що безпосередньо впливає на безпеку дорожнього руху), і тому, хто розроблятиме НДУВП для інших категорій інноваційної будівельної продукції, наразі невідомо.

Висновки про технічну прийнятність будівельної продукції згідно із постановою № 1458 уповноважені також надавати ті ж ОБТП, які розробляли відповідний національний стандарт. Таким чином, на відміну від статусу документ НДУВП про відповідність будівельної продукції та порядку його отримання, процедура визначення технічної прийнятності будівельної продукції в цілому аналогічна європейській процедурі отримання ЕТА з трьома істотними відмінностями:

- нормативним документом, згідно якого оцінюватиметься відповідність будівельної продукції, як вже зазначалось, може бути не тільки EAD (як у ЄС), але і відповідний НДУВП, розроблений відповідно до Постанови № 1348;

- у процесі визначення технічної прийнятності будівельної продукції вітчизняний ОБТП здійснює заходи оцінювання відповідності згідно системи AVCP, вказаної у попередньо розробленому ним НДУВП, у той час як у ЄС система AVCP визначається не у EAD, а у потім у ЕТА, і використовується органом ТАВ не для оцінювання відповідності, а лише для подальшого технічного нагляду за виробництвом будівельної продукції;

- в Україні, на відміну від ЄС вартість робіт із визначення технічної прийнятності будівельної продукції регламентується законодавчо (згідно з Постановою КМУ № 89 від 26 січня 2024 року [25]); зокрема до 10 % обмежено розмір планового прибутку, який включають до калькуляції загальної вартості вказаних робіт, а також встановлено обов'язок ОБТП сплатити не менше 10 % вартості цих робіт національній організації органів з визначення технічної прийнятності. Теоретично таке регулювання має сприяти обмеженню вартості визначення технічної прийнятності будівельної продукції в умовах відсутності конкуренції, але оскільки наразі не відомо жодного практичного кейса визначення технічної прийнятності будівельної продукції в Україні, то оцінити ефект вказаних обмежень наразі неможливо.

Слід зазначити, що законодавство ЄС дозволяє виробникам будівельної продукції з інших країн пройти оцінку її відповідності у нотифікованих європейських органах або органах ТАВ із отриманням права нанесення CE-маркування та подальшої реалізації такої продукції на ринку ЄС. Таким чином українські виробники будівельних матеріалів та виробів можуть звертатися для оцінювання відповідності своєї продукції до будь-яких нотифікованих органів або органів ТАВ, і таким чином відкрити доступ своїй продукції на ринок ЄС. Однак отримані в результаті європейські документи

щодо оцінювання відповідності будівельної продукції (сертифікат CE або ETA) не матимуть юридичної сили на території України, оскільки між Україною та ЄС не укладено угоди про взаємне визнання результатів оцінки відповідності (Mutual Recognition Agreements, MRA). Водночас, відповідно до вимог статті 45 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», застосування на території України сертифікатів відповідності, виданих ООВ інших країн, є можливим за умови їх визнання ООВ України, акредитованим НААУ, та за наявності в цього ООВ договору про визнання з іноземним ООВ, що видав сертифікат відповідності, а також акредитації іноземного ООВ установою, що входить до однієї із НААУ міжнародної або регіональної організації з акредитації.

У вказаному аспекті існує значна відмінність між сертифікатами CE та ETA. Так якщо сертифікати CE вітчизняних та іноземних виробників можуть бути без проблем визнані ООВ, які акредитовані НААУ та мають у своїй сфері акредитації відповідні ДСТУ EN (аналогічні за змістом до hEN), натомість ETA на інноваційну будівельну продукцію не можуть бути визнані в Україні, оскільки у сфері акредитації вітчизняних ООВ жодного EAD чи ETAG немає (і не може бути, оскільки з даним типом документів мають право працювати тільки ОБТП).

Аналогічну відмінність мають і вітчизняні процедури обов'язкової сертифікації будівельної продукції за ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку» та процедури визначення технічної прийнятності інноваційної будівельної продукції. Так сертифікати відповідності, видані вітчизняними ООВ на підставі протоколів випробувань за європейськими методиками та створені на їх підставі DoP загалом відповідають структурі та змісту сертифікатів CE і можуть у разі укладання між Україною та ЄС угоди MRA стати підставою для CE-маркування української будівельної продукції; натомість висновок про технічну прийнятність, виданий в Україні на підставі нового НДУВП, не відповідатиме структурі та змісту ETA та не матиме юридичної сили в ЄС. У майбутньому це може стати серйозним бар'єром для експорту української інноваційної будівельної продукції та змусить її виробників проводити оцінку її відповідності у органах ТАВ.

Слід зазначити, що визначення технічної придатності інноваційної будівельної продукції вимагає також наявності сучасних випробувальних лабораторій, що здатні проводити випробування основних її експлуатаційних показників за європейськими методиками. На сьогодні немає офіційної інформації, чи всі 35 категорій будівельної продукції (наведені у ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку») охоплені акредитованими НААУ вітчизняними лабораторіями, зданими проводити випробування за європейськими методиками, і, враховуючи надвисоку вартість відповідного випробувального обладнання та значну тривалість процесу акредитації, існують об'єктивні сумніви із цього приводу.

Ускладнює процес оцінювання відповідності інноваційної будівельної продукції і відсутність у переважної більшості її українських виробників належних знань. Як показують наші дослідження, незважаючи на значне просування України у сфері впровадження Регламенту ЄС № 305/2011 (CPR), більшість українських підприємств ще не мають належного розуміння нової процедури визначення технічної прийнятності будівельних матеріалів та виробів, що вимагає від держави та європейських донорів вагомих інвестицій у підготовку персоналу у сфері оцінювання відповідності будівельної продукції та консультативної підтримки цього процесу.

Висновки

Оцінювання відповідності інноваційних будівельних матеріалів в умовах відсутності hEN є складним, але вкрай необхідним аспектом євроінтеграції України та впровадження Регламенту ЄС № 305/2011 (CPR). Нормативною базою для оцінювання відповідності такої продукції є європейські документи з визначення прийнятності (EAD) та європейські технічні оцінки (ETA), які мають прийти на зміну національним технічним умовам (ТУ), які, незважаючи на скасовану правову основу в будівельній сфері, продовжують розроблятися вітчизняними виробниками інноваційної будівельної продукції та використовуватись для її добровільної сертифікації.

Хоча процес визначення технічної прийнятності інноваційної будівельної продукції є дорогим і тривалим, він відкриває українським виробникам шлях до вільного обігу продукції на внутрішньому ринку та успішної конкуренції із європейськими виробниками. Водночас існуюча в Україні система

оцінки відповідності інноваційних будівельних матеріалів, на які відсутні hEN, наразі має суттєві недоліки порівняно з європейською моделлю, що потребують якнайшвидшого усунення для забезпечення інноваційного розвитку вітчизняної промисловості будматеріалів та її належної конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішніх ринках.

До основних проблем оцінювання відповідності інноваційної будівельної продукції в Україні в контексті євроінтеграції наразі належать:

- невідповідність ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку» вимогам регламенту ЄС 2024/3110 9 (у тому числі відсутність нової 36-ї категорії будівельної продукції);
- неврегульованість питання оцінювання відповідності та допуску на ринок будівельної продукції, яка не увійшла до сфери дії ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку» та на яку відсутні hEN;
- можливість визначення технічної прийнятності будівельної продукції за двома різними типами документів: національними стандартами (розробленими по аналогії з hEN) та регламентними технічними специфікаціями (EAD та ETAG);
- відсутність значної кількості EAD у ЄДЕССБ, внесення до якої легалізує їх застосування в Україні;
- відсутність офіційних перекладів EAD та ETAG;
- покладання фінансового тягаря розроблення нормативних документів на інноваційну будівельну продукцію, на яку відсутні hEN та EAD на виробників (що суперечить європейській практиці);
- фактична відсутність конкуренції серед ОБТП будівельної продукції та обмежена сфера діяльності вже призначених ОБТП;
- відсутність механізму визнання ЕТА в Україні;
- відсутність для деяких категорій будівельної продукції (згідно ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку») достатньої кількості випробувальних лабораторій, які акредитовані НААУ, здатні проводити випробування основних її експлуатаційних показників за європейськими методиками;
- недостатня поінформованість виробників інноваційної будівельної продукції щодо порядку її допуску на ринок України та ЄС.

Для вирішення вказаних проблем, на нашу думку, необхідно вжити деяких заходів, найважливішими з яких є такі:

- приведення ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку» у відповідність до регламенту ЄС 2024/3110;
- врегулювання питання оцінювання відповідності та допуску на ринок будівельної продукції, яка не увійшла до сфери дії ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку» та на яку відсутні hEN;
- уніфікація підходів до визначення технічної прийнятності будівельної продукції відповідно до європейської практики, забезпечивши використання для її проведення тільки EAD та аналогічних за змістом і структурою національних документів;
- регулярне внесення нових EAD до ЄДЕССБ;
- офіційний переклад EAD та ETAG, внесених до ЄДЕССБ;
- забезпечення можливості державного, грантового або змішаного фінансування розроблення національних стандартів для інноваційної будівельної продукції;
- призначення додаткових ОБТП для забезпечення конкуренції та охоплення усіх категорій будівельної продукції;
- запровадження механізму визнання ЕТА в національній системі оцінки відповідності;
- забезпечення усіх 35 категорій будівельної продукції (згідно з ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку») випробувальними лабораторіями, що акредитовані НААУ та здатні проводити випробування основних її експлуатаційних показників за європейськими методиками;
- запровадження освітніх програм та надання консультаційних послуг вітчизняним виробникам інноваційної будівельної продукції стосовно порядку надання її на ринок та оцінювання відповідності.

Впровадження запропонованих змін потребуватиме скоординованих зусиль органів державної влади, донорів, наукових установ, виробників будівельної продукції та органів з оцінки відповідності.

Список літератури

1. Regulation (EU) No. 305/2011 of the European Parliament and of the Council of 9 March 2011 laying down harmonised conditions for the marketing of construction products and repealing Council Directive 89/106/EEC. *Official Journal of the European Union*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32011R0305> (дата звернення: 04.09.2025).
2. Про надання будівельної продукції на ринку: Закон України від 02.09.2020 № 850-IX (ред. від 12.05.2022 № 2254-IX). Законодавство України / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-20#Text> (дата звернення: 04.09.2025).
3. Про затвердження систем оцінки та перевірки стабільності показників будівельної продукції: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 2021 р. № 596. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/596-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.09.2025).
4. Деякі питання надання будівельної продукції на ринку: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2021 р. № 1458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1458-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.09.2025).
5. Свідцтво про призначення органу з визначення технічної прийнятності від 26 березня 2024 р. № 3431-09/20. НДІБК. URL: http://www.niisk.com/images/Свідцтво_орган%20з%20ТП+++.pdf (дата звернення: 04.09.2025).
6. Про затвердження Зміни № 5 до національного стандарту України ДСТУ 1.3:2004 та скасування національного стандарту України ДСТУ 1.6:2004: Наказ Мінекономрозвитку України від 26.05.2014 № 615. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0615731-14#Text> (дата звернення: 04.09.2025).
7. Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики та Держбуду від 24.02.2003 № 27/12: Наказ Мінрегіонбуду України від 26.09.2016 № 262/1614. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1375-16#Text> (дата звернення: 04.09.2025).
8. Про затвердження порядку видання та розповсюдження нормативних документів у галузі будівництва і промисловості будівельних матеріалів: Наказ Державного комітету України з будівництва та архітектури від 24.02.2003 № 27/12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0185-03#Text> (дата звернення: 04.09.2025).
9. Про затвердження Правил підтвердження придатності нових будівельних виробів для застосування: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2006 р. № 240. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/240-2006-%D0%BF> (дата звернення: 04.09.2025).
10. Белоконь О., Фаренюк Г., Гах Н. Застосування європейських документів з визначення прийнятності за визначеними категоріями будівельної продукції. *Наука та будівництво*. 2023. № 3(37). DOI: <https://doi.org/10.33644/2313-6679-3-2023-4>.
11. CE marking of construction products step by step. *European Commission*. URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/12308/attachments/1/translations/en/renditions/native> (дата звернення: 04.09.2025).
12. Regulation (EU) 2024/3110 of the European Parliament and of the Council of 13 November 2024 on construction products. *Official Journal of the European Union*. URL: <https://www.construction-products.eu/publications/cpr-2/> (дата звернення: 04.09.2025).
13. FAQs on EADs for Ukrainian Parolees. *CLINIC Legal*. URL: https://www.cliniclegal.org/sites/default/files/2023-01/faqs_on_eads_for_ukrainian_parolees_2023_01_12_english.pdf (дата звернення: 04.09.2025).
14. Members of European Organisation for Technical Assessment (EOTA). *EOTA official website*. URL: <https://www.eota.eu/members> (дата звернення: 04.09.2025).
15. European Technical Assessments (ETA). *EOTA official website*. URL: <https://www.eota.eu/what-is-an-eta-old> (дата звернення: 04.09.2025).

16. AI-powered self-healing asphalt: a step toward sustainable, net-zero roads. *Swansea University News*. 2025. URL: <https://www.swansea.ac.uk/press-office/news-events/news/2025/02/ai-powered-self-healing-asphalt-a-step-toward-sustainable-net-zero-roads.php> (дата звернення: 04.09.2025).
17. Про затвердження переліку національних стандартів, ідентичних гармонізованим європейським: Наказ Мінрегіону від 18 лютого 2022 р. № 54. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=98459 (дата звернення: 04.09.2025).
18. ДСТУ EN 12004-1:2020. Клейові суміші для керамічних плиток. Частина 1. Вимоги, оцінювання відповідності, класифікація та маркування (EN 12004-1:2017, IDT). Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2020.
19. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15.01.2015 № 124-VIII. *Законодавство України / Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text> (дата звернення: 04.09.2025).
20. ДСТУ EN ISO/IEC 17065:2019. Оцінка відповідності. Вимоги до органів з сертифікації продукції, процесів та послуг (EN ISO/IEC 17065:2012, IDT; ISO/IEC 17065:2012, IDT). Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2019.
21. Каськів В. І., Скрипник А. Л., Вирожемський В. К., Ячник М. В., Зеленовський В. А. Проблемні питання забезпечення якості дорожньо-будівельних матеріалів та виробів у контексті особливостей їх сертифікації в Україні відповідно до ДСТУ EN ISO/IEC 17065:2019 та Закону України «Про надання будівельної продукції на ринку». *Дороги і мости*. 2024. Вип. 30. С. 244–252. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2024.30.244>.
22. Про затвердження переліку категорій будівельної продукції: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2021 р. № 426. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/426-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.09.2025).
23. Про затвердження Порядку застосування національних стандартів для будівельної продукції, що надається на ринку та не охоплюється або не повністю охоплюється національними стандартами: Постанова Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2022 р. № 1348. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1348-2022-%D0%BF> (дата звернення: 04.09.2025).
24. Про затвердження переліку європейських документів з визначення прийнятності: Наказ Міністерства інфраструктури України від 19 серпня 2024 р. № 880. URL: <https://mindev.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-pereliku-jevropeiskix-dokumentiv-z-viznacennia-priiniatnosti> (дата звернення: 04.09.2025).
25. Про затвердження Правил визначення вартості робіт з розроблення національних документів України з визначення прийнятності, видачі висновку про технічну прийнятність та порядку розподілу коштів, отриманих від замовника, між відповідним органом з визначення технічної прийнятності та національною організацією органів з визначення технічної прийнятності: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 січня 2024 р. № 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/89-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.09.2025).

References

1. Regulation (EU) No. 305/2011 of the European Parliament and of the Council of 9 March 2011 laying down harmonised conditions for the marketing of construction products and repealing Council Directive 89/106/EEC. *Official Journal of the European Union*. Available at: URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32011R0305> (Accessed: 04 September 2025) [in English].
2. Verkhovna Rada of Ukraine. (2020) Zakon Ukrainy No. 850-IX «Pro nadannia budivelnoi produktsii na rynku» [Law of Ukraine No. 850-IX "On the Provision of Construction Products on the Market"] (as amended 12.05.2022 No. 2254-IX). Available at: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-20#Text> (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].
3. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021) Postanova No. 596 «Pro zatverdzhennia system otsinky ta perevirky stabilnosti pokaznykiv budivelnoi produktsii» [Resolution No. 596 «On Approval of Systems for Assessment and Verification of Constancy of Performance of Construction Products»]. Available at: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/596-2021-%D0%BF#Text> (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].

4. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021) Postanova No. 1458 «Deiaki pytannia nadannia budivelnoi produktsii na rynku» [Resolution No. 1458 «Certain Issues of Provision of Construction Products on the Market»]. Available at: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1458-2021-%D0%BF#Text> (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].
5. NIISK. (2024) Svidotstvo pro pryznachennia orhanu z vyznachennia tekhnichnoi pryiniatnosti, No. 3431-09/20 vid 26 bereznia 2024 r. [Certificate of appointment of the body for technical assessment, No. 3431-09/20 of 26 March 2024]. Available at: URL: http://www.niisk.com/images/Свідоцтво_опран%20з%20ТІІ+++pdf (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].
6. Ministry for Economic Development of Ukraine. (2014) Nakaz No. 615 «Pro zatverdzhennia Zminy No. 5 do DSTU 1.3:2004 ta skasuvannia DSTU 1.6:2004» [Order No. 615 «On Approval of Amendment No. 5 to DSTU 1.3:2004 and repeal of DSTU 1.6:2004»]. Available at: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0615731-14#Text> (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].
7. Ministry for Regional Development of Ukraine. (2016) Nakaz No. 262/1614 «Pro vyznannia takim, shcho vtratyv chynnist, nakazu Derzhspozhyvstandartu ta Derzhbudu No. 27/12 vid 24.02.2003» [Order No. 262/1614 «On recognition as invalid the Order of Derzhspozhyvstandart and Derzhbud No. 27/12 of 24.02.2003»]. Available at: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1375-16#Text> (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].
8. State Committee of Ukraine on Construction and Architecture. (2003) Nakaz No. 27/12 «Pro zatverdzhennia poriadky vydannia ta rozpovsiudzhennia normatyvnykh dokumentiv u haluzi budivnytstva i promyslovosti budivnykh materialiv» [Order On Approval of the Procedure for Publication and Distribution of Regulatory Documents in Construction and Building Materials Industry». Available at: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0185-03#Text> (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].
9. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2006) Postanova No. 240 «Pro zatverdzhennia Pravyl pidtverdzhennia prydatnosti novykh budivel'nykh vyrobiv dlia zastosuvannia» [Resolution No. 240 «On Approval of the Rules for Confirming the Suitability of New Construction Products for Use»]. Available at: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/240-2006-%D0%BF> (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].
10. Belokon, O., Farenjuk, H. and Hakh, N. (2023) Application of European documents for assessing acceptability by defined categories of construction products, *Nauka ta budivnytstvo (Science and Construction)*. 3(37). DOI: <https://doi.org/10.33644/2313-6679-3-2023-4> [in Ukrainian].
11. European Commission. CE marking of construction products step by step. Available at: URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/12308/attachments/1/translations/en/renditions/native> (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].
12. Regulation (EU) 2024/3110 of the European Parliament and of the Council of 13 November 2024 on construction products. *Official Journal of the European Union*. Available at: URL: <https://www.construction-products.eu/publications/cpr-2/> (Accessed: 04 September 2025) [in English].
13. CLINIC Legal. FAQs on EADs for Ukrainian Parolees. Available at: URL: https://www.cliniclegal.org/sites/default/files/2023-01/faqs_on_eads_for_ukrainian_parolees_2023_01_12_english.pdf (Accessed: 04 September 2025) [in English].
14. European Organisation for Technical Assessment (EOTA). Members. Available at: URL: <https://www.eota.eu/members> (Accessed: 04 September 2025) [in English].
15. European Organisation for Technical Assessment (EOTA). European Technical Assessments (ETA). Available at: URL: <https://www.eota.eu/what-is-an-eta-old> (Accessed: 04 September 2025) [in English].
16. Swansea University. (2025) AI-powered self-healing asphalt: a step toward sustainable, net-zero roads. *Swansea University News*. Available at: URL: <https://www.swansea.ac.uk/press-office/news-events/news/2025/02/ai-powered-self-healing-asphalt-a-step-toward-sustainable-net-zero-roads.php> (Accessed: 04 September 2025) [in English].

17. Ministry for Regional Development of Ukraine. (2022) Nakaz No. 54 «Pro zatverdzhennia pereliku natsionalnykh standartiv, identychnykh harmonizovanykh yevropeiskym» [Order No. 54 «On Approval of the List of National Standards Identical to Harmonised European Standards»]. Available at: URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=98459 (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].
18. DSTU EN 12004-1:2020. (2020) Kleovi sumishi dlia keramichnykh plytok. Chastyna 1. Vymohy, otsiniuvannia vidpovidnosti, klasyfikatsiia ta markuvannia (EN 12004-1:2017, IDT) [Adhesives for ceramic tiles. Part 1. Requirements, conformity assessment, classification and marking]. Kyiv: SE «UkrNDNC» [in Ukrainian].
19. Verkhovna Rada of Ukraine. (2015) Zakon Ukrainy No. 124-VIII «Pro tekhnichni rehlamenty ta otsinku vidpovidnosti» [Law of Ukraine No. 124-VIII «On Technical Regulations and Conformity Assessment»] of 15.01.2015. Available at: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text> (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].
20. DSTU EN ISO/IEC 17065:2019. (2019) Otsinka vidpovidnosti. Vymohy do orhaniv z sertyfikatsii produktsii, protsesiv ta posluh (EN ISO/IEC 17065:2012, IDT; ISO/IEC 17065:2012, IDT) [Conformity assessment. Requirements for bodies certifying products, processes and services]. Kyiv: SE «UkrNDNC» [in Ukrainian].
21. Kaskiv, V. I., Skrypnyk, A. L., Vyrozhemskyi, V. K., Yachnyk, M. V. and Zelenovskyi, V. A. (2024). Problemni pytannia zabezpechennia yakosti dorozhnio-budivelnykh materialiv ta vyrobiv u konteksti osoblyvosti yikh sertyfikatsii v Ukraini vidpovidno do DSTU EN ISO/IEC 17065:2019 ta Zakonu Ukrainy «Pro nadannia budivelnoi produktsii na rynku» [Problematic issues of ensuring the quality of road construction materials and products in the context of certification in Ukraine under DSTU EN ISO/IEC 17065:2019 and the Law of Ukraine «On the Provision of Construction Products on the Market»], *Dorohy i mosty* (Roads and Bridges), 30, P. 244–252. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2024.30.244> [in Ukrainian].
22. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021) Postanova No. 426 «Pro zatverdzhennia pereliku katehorii budivel'noi produktsii» [Resolution No. 426 «On Approval of the List of Categories of Construction Products»]. Available at: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/426-2021-%D0%BF#Text> (Accessed: 04 September 2025). [in Ukrainian].
23. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2022) Postanova No. 1348 «Pro zatverdzhennia Poriadku zastosuvannia natsional'nykh standartiv dlia budivel'noi produktsii, shcho nadaet'sia na rynku ta ne okhopliuiet'sia abo ne povnistiu okhopliuiet'sia natsional'nymy standartamy» [Resolution No. 1348 «On Approval of the Procedure for Application of National Standards for Construction Products Not or Not Fully Covered by National Standards»]. Available at: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1348-2022-%D0%BF> (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].
24. Ministry of Infrastructure of Ukraine. (2024) Nakaz No. 880 «Pro zatverdzhennia pereliku yevropeiskykh dokumentiv z vyznachennia pryiniatnosti» [Order No. 880 «On Approval of the List of European Documents for Determining Acceptability»]. Available at: URL: <https://mindev.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-pereliku-jevropeiskix-dokumentiv-z-vyznacennia-priiniatnosti> (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].
25. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024) Postanova No. 89 «Pro zatverdzhennia Pravył vyznachennia vartosti robiz z rozroblennia natsional'nykh dokumentiv Ukrainy z vyznachennia pryiniatnosti, vydachi vysnovku pro tekhnichnu pryiniatnist' ta poriadku rozpodilu koshtiv, otrymanykh vid zamovnyka, mizh vidpovidnym orhanom z vyznachennia tekhnichnoi pryiniatnosti ta natsional'noiu orhanizatsiieiu orhaniv z vyznachennia tekhnichnoi pryiniatnosti» [Resolution No. 89 «On Approval of the Rules for Determining the Cost of Works for Development of National Documents of Ukraine on Acceptability, Issuance of a Conclusion on Technical Acceptability and the Procedure for Distribution of Funds Received from the Customer»]. Available at: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/89-2024-%D0%BF#Text> (Accessed: 04 September 2025) [in Ukrainian].

Andrii Skrypnyk, Ph.D., <https://orcid.org/0000-0002-4461-9433>

Mariia Yachnyk, <https://orcid.org/0009-0006-2510-6997>

State Enterprise «National Institute for Development Infrastructurt» (SE «NIDI»), Kyiv, Ukraine

ASSESSMENT OF THE COMPLIANCE OF INNOVATIVE CONSTRUCTION MATERIALS AND PRODUCTS IN THE CONTEXT OF THE IMPLEMENTATION OF REGULATION (EU) NO 305/2011 (CPR)

Abstract

Introduction. In the current context of the transformation of Ukraine's construction sector, the issues of market access and conformity assessment of innovative construction materials and products are key to ensuring sustainable recovery and infrastructure development, as well as integration into the European market. At the same time, the de facto cancellation of the regulatory framework for technical specifications (TU) has created significant challenges for the conformity assessment of such products, since domestic procedures for determining the technical suitability of construction products differ from European ones.

Problem statement. This article examines the legal and procedural aspects of conformity assessment of innovative construction materials in the context of the implementation of Regulation (EU) No 305/2011 (CPR) and the new Regulation (EU) 2024/3110. Particular attention is paid to products not covered by harmonized European standards (EN) and therefore requiring the application of a European Assessment Document (EAD), a new national standard, or technical specifications (TU). The author analyzes the specific features of the procedures for developing a European Assessment Document (EAD) and obtaining a European Technical Assessment (ETA) on its basis, as well as domestic procedures for determining the technical suitability of construction products.

Objective. To explore the mechanisms of conformity assessment of innovative construction materials in Ukraine not covered by hENs, and to propose solutions to the existing problems in the context of the implementation of Regulation (EU) No. 305/2011 (CPR) and the forthcoming implementation of Regulation (EU) 2024/3110.

Materials and methods: Analysis of current Ukrainian and EU legislation, comparative analysis of Ukrainian and European systems for determining the technical suitability of construction products.

Results. Significant shortcomings in the mechanisms of conformity assessment of innovative construction products have been identified compared to European approaches (including two different mechanisms for determining the technical suitability of construction products—via EAD and via DSTU, the need for manufacturers of innovative construction products to finance the development of new DSTUs, the insufficient number and limited scope of designated Technical Assessment Bodies and testing laboratories, the lack of opportunities for recognition of EADs by Ukrainian product certification bodies, etc.).

Conclusions. Practical recommendations have been proposed to address the identified problems, requiring coordinated efforts of public authorities, donors, research institutions, construction product manufacturers, and conformity assessment bodies.

Keywords: product certification, road construction products, European Assessment Document, harmonized standards, innovative construction materials, conformity assessment, EAD, TU, Regulation (EU) 305/2011 (CPR), Regulation (EU) 2024/3110.